

קריסת הקפיטליזם – בישראל עוד לא הפנימו

מאת עופר סיטבון

ביום שבו הגישו ראש הממשלה, בנימין נתניהו, ושר האוצר, יובל שטייניץ, את התכנית הכלכלית החדשה שלהם להיחלצות מן המשבר הכלכלי, הגישה גם ממשלת בריטניה את הצעת התקציב שלה לשנה הבאה. בעוד **הצעותיהם של נתניהו ושטייניץ** ממשיכות לדגול בתפיסת "הממשלה הקטנה" - קיצוץ תקציבי רוחבי, הפחתת מיסים, הקפאת השכר במגזר הציבורי; המשך תהליכי הפרטה (שרות התעסוקה, דואר ישראל, הנמלים) - **הציעה הממשלה הבריטית** להגדיל את הגרעון התקציבי ללמעלה מ-12%; להעלות את שיעורי המס על בעלי ההכנסות הגבוהות; להגדיל את קצבאות הילדים ודמי האבטלה; להגדיל את מימון ההכשרה המקצועית ואת המענקים לדיור; ולהשתמש בפיתוח תעשיית האנרגיה הירוקה כמנוע צמיחה בולט, ביחד עם שדרוג משמעותי של רוחב הפס האינטרנטי. ההשוואה בין התכניות מלמדת עד כמה מעצבי המדיניות בישראל טרם "החליפו דיסקט", בעקבות המשבר הכלכלי הגלובלי.

ואכן, בעולם כולו, ואפילו בארה"ב, מולדת הקפיטליזם, עימעם המשבר באופן משמעותי את זוהרו של השוק החופשי, והחזיר ללקסיקון הכלכלי הלגיטימי את ההבנה כי הכלכלה נועדה לשרת את החברה ולא להיפך; וכי קביעתה של מדיניות כלכלית היא עניין פוליטי למהדרין, שאסור שיוותר בידי ה"מומחים". עם זאת, גם אם במשרד האוצר שלנו עדיין לא הפנימו די הצורך את הצורך בויסות פוליטי של פעילות השוק, ניתן בכל זאת להצביע על מספר התפתחויות חיוביות: התערבותו של הנגיד פישר בשוק המט"ח; המאבק הגובר נגד חוק ההסדרים; ההצלחות הנקודתיות במאבקים נגד תהליכי הפרטה שונים (המתנ"סים, טיפות החלב, תכנית ויסקונסין, מעונות לחוסים, וגם העתירה התלויה ועומדת נגד הפרטת בתי הסוהר) שסדקו את ההילה שממנה נהנה מושג הפרטה, וחשפו את מחיריה החברתיים והחלוקתיים של מדיניות זו; והצלחותיו האחרונות של ארגון העובדים החדש 'כוח לעובדים' וחזרתה ההדרגתית לתודעה של ההכרה בחשיבות הרבה הגלומה בהתארגנות העובדים. עם זאת, בישראל חסר עדיין כוח סוציאלי-דמוקרטי פוליטי אמיתי שיוכל להוות משקל-נגד לתפיסות הניאו-ליברליות החזקות שעודן שולטות אצלנו, ולהציע להן אלטרנטיבה סדורה, רעיונית ופוליטית. רק בדרך זו יוכלו השינויים הטקטוניים המתחוללים כעת בכלכלה הגלובלית להגיע גם אלינו.

- עופר סיטבון הוא דוקטורנט למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, עורך כתב העת מעשי משפט – כתב עת למשפט ולתיקון חברתי מרצה ופעיל ב**מכללה החברתית-כלכלית**.

